

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 87/22
Λουξεμβούργο, 18 Μαΐου 2022

Απόφαση στην υπόθεση T-577/20
Ryanair κατά Επιτροπής (Condor–ενίσχυση διάσωσης)

Το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαιώνει ότι η γερμανική ενίσχυση για τη διάσωση της Condor είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης

Το γεγονός ότι οι οικονομικές δυσκολίες της Condor οφείλονταν στη θέση υπό εκκαθάριση του ομίλου Thomas Cook δεν παρακώλυε την έγκριση της ενίσχυσης από την Επιτροπή

Στις 25 Σεπτεμβρίου 2019 η αεροπορική εταιρία Condor Flugdienst GmbH (στο εξής: Condor), η οποία παρέχει υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών από διάφορα γερμανικά αεροδρόμια κατά κύριο λόγο σε ταξιδιωτικά πρακτορεία, ζήτησε να κινηθεί διαδικασία αφερεγγυότητας λόγω της θέσεως υπό εκκαθάριση του ομίλου Thomas Cook Group plc (στο εξής: όμιλος Thomas Cook), κατόχου της κατά ποσοστό 100 %.

Την ίδια ημέρα, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κοινοποίησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέτρο ενίσχυσης για τη διάσωση της Condor, το οποίο περιοριζόταν χρονικά σε διάστημα έξι μηνών. Το εν λόγω μέτρο αποσκοπούσε στη διατήρηση των αερομεταφορών σε κανονικά επίπεδα και στον περιορισμό των αρνητικών συνεπειών που είχε για την Condor, για τους επιβάτες και για το προσωπικό της η εκκαθάριση της μητρικής της εταιρίας, παρέχοντάς της τη δυνατότητα να συνεχίσει τις δραστηριότητές της μέχρι να επιτευχθεί συμφωνία με τους πιστωτές της και, ενδεχομένως, μέχρι να συντελεστεί μεταβίβασή της.

Χωρίς να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή έκρινε, με απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2019 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση)¹, ότι το κοινοποιηθέν μέτρο κρατικής ενίσχυσης ήταν συμβατό με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ και των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων².

Το δέκατο πενταμελές τμήμα του Γενικού Δικαστηρίου **απορρίπτει την προσφυγή ακυρώσεως την οποία άσκησε** κατά της αποφάσεως αυτής η αεροπορική εταιρία **Ryanair DAC** (στο εξής: προσφεύγουσα). Το δικαιοδοτικό όργανο παρέχει, μεταξύ άλλων, διευκρινίσεις ως προς τον έλεγχο περί της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά των ενισχύσεων διάσωσης και αναδιάρθρωσης υπό το πρίσμα του προβλεπόμενου στις κατευθυντήριες γραμμές κανόνα, κατά τον οποίο εταιρία ανήκουσα σε ευρύτερο επιχειρηματικό όμιλο είναι επιλέξιμη για τέτοιες ενισχύσεις μόνον εφόσον έχει εγγενείς δυσχέρειες οι οποίες δεν έχουν προκύψει από αυθαίρετη κατανομή δαπανών στο εσωτερικό του ομίλου, καθώς και εφόσον οι εν λόγω δυσχέρειες είναι τόσο σοβαρές ώστε να μην μπορούν να αντιμετωπιστούν από τον ίδιο τον όμιλο.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

Το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει, κατά πρώτον, τους λόγους ακυρώσεως με τους οποίους προβάλλεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε νομική πλάνη καθόσον έλαβε την απόφαση να μην κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας παρά τις αμφιβολίες που, κατά τη προσφεύγουσα, θα

¹ Απόφαση C(2019) 7429 τελικό της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.55394 (2019/N) – Γερμανία – Ενίσχυση διάσωσης της Condor (EE 2020, C 294, σ. 3).

² Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (EE 2014, C 249, σ. 1, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές).

έπρεπε να της έχουν γεννηθεί κατά την προκαταρκτική εξέταση της συμβατότητας της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά.

Συναφώς, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ιδίως ότι η διαπίστωση περί συμβατότητας της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά αντέβαινε στα σημεία 22, 44, στοιχείο β', και 74 των κατευθυντήριων γραμμών, εξ αυτού προέκυπταν δε οι αμφιβολίες λόγω της ύπαρξης των οποίων η Επιτροπή έπρεπε να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιβεβαιώνοντας ότι η Επιτροπή υποχρεούται να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας εφόσον διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα κοινοποιηθείσας ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, απορρίπτει, καταρχάς, τον ισχυρισμό περί παραβίασεως εκ μέρους της Επιτροπής του σημείου 22 των κατευθυντήριων γραμμών.

Κατά το σημείο 22, «[μ]ια επιχείρηση που ανήκει [...] [σε] ευρύτερο επιχειρηματικό όμιλο δεν είναι καταρχήν επιλέξιμη για ενισχύσεις δυνάμει των [...] κατευθυντήριων γραμμών, εκτός εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι η εταιρεία έχει εγγενείς δυσχέρειες οι οποίες δεν έχουν προκύψει από την αυθαίρετη κατανομή των δαπανών στο εσωτερικό του ομίλου και ότι οι δυσχέρειες αυτές είναι τόσο σοβαρές, ώστε να μην μπορούν να αντιμετωπιστούν από τον ίδιο τον όμιλο».

Κατά το Γενικό Δικαστήριο, όσον αφορά τη φράση «εκτός εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι η εταιρεία έχει εγγενείς δυσχέρειες οι οποίες δεν έχουν προκύψει από την αυθαίρετη κατανομή των δαπανών στο εσωτερικό του ομίλου», από τη γραμματική, τεολογική και συστηματική ερμηνεία του εν λόγω σημείου 22 προκύπτει ότι η φράση αυτή περιέχει μία και την αυτή προϋπόθεση η οποία πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι δυσχέρειες με τις οποίες είναι αντιμέτωπη επιχείρηση ανήκουσα σε όμιλο πρέπει να θεωρούνται ως εγγενείς εφόσον δεν προκύπτουν από αυθαίρετη κατανομή των δαπανών στο εσωτερικό του ομίλου.

Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι το σημείο 22 των κατευθυντήριων γραμμών σκοπεί στο να μην επιτρέψει σε έναν όμιλο επιχειρήσεων να μετακυλίσει τις δαπάνες, τα χρέη ή το παθητικό του σε οντότητα του ομίλου καθιστώντας την κατ' αυτόν τον τρόπο επιλέξιμη για ενίσχυση διάσωσης, ενώ δεν θα συνέτρεχε άλλως τέτοια περίπτωση. Αντιθέτως, σκοπός του ως άνω σημείου δεν είναι να αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής των ενισχύσεων διάσωσης εταιρία ανήκουσα σε όμιλο για τον λόγο και μόνον ότι οι προβαλλόμενες δυσχέρειες οφείλονται σε δυσχέρειες του υπόλοιπου ομίλου ή άλλης εταιρίας του ομίλου, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι οι δυσχέρειες αυτές δεν έχουν δημιουργηθεί τεχνητά ή δεν έχουν κατανεμηθεί κατά τρόπο αυθαίρετο στο εσωτερικό του ομίλου.

Εν προκειμένω, **καθόσον η προσφεύγουσα δεν κατόρθωσε να αντικρούσει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής ότι οι δυσχέρειες της Condor είχαν προκύψει κατά κύριο λόγο από τη θέση του ομίλου Thomas Cook υπό εκκαθάριση και όχι από αυθαίρετη κατανομή των δαπανών στο εσωτερικό του ομίλου**, δεν απέδειξε ότι υπήρχαν αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα του κοινοποιηθέντος μέτρου ενίσχυσης με την προϋπόθεση την οποία θέτει το σημείο 22 των κατευθυντήριων γραμμών.

Τούτο δεν ανατρέπεται από τη διαπίστωση ότι οι δυσχέρειες της Condor συνδέονταν με τη διαγραφή απαιτήσεων σημαντικών ποσών της εταιρίας έναντι του ομίλου Thomas Cook η οποία επήλθε στο πλαίσιο από κοινού υπολογισμού των ταμειακών διαθεσίμων του ομίλου. Ειδικότερα, ο από κοινού υπολογισμός των ταμειακών διαθεσίμων ενός ομίλου είναι μια γνωστή και ευρέως χρησιμοποιούμενη πρακτική στο πλαίσιο ομίλων εταιριών, με την οποία σκοπείται να διευκολυνθεί η χρηματοδότηση του ομίλου μέσω εξοικονομήσεως για τις εταιρίες του ομίλου του κόστους χρηματοδότησης. Επιπλέον, εν προκειμένω, το σύστημα αυτό του από κοινού υπολογισμού των ταμειακών διαθεσίμων είχε τεθεί σε εφαρμογή από τον όμιλο Thomas Cook προ ετών και δεν συνδεόταν με τις δυσχέρειες με τις οποίες ήρθε αντιμέτωπος ο όμιλος.

Ελλείψει οποιασδήποτε συγκεκριμένης ενδείξεως που να αποδεικνύει τον αυθαίρετο χαρακτήρα του συστήματος του από κοινού υπολογισμού των ταμειακών διαθεσίμων του ομίλου Thomas Cook, η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να ερευνήσει, με δική της πρωτοβουλία, το κατά πόσον επρόκειτο για ένα δίκαιο σύστημα.

Επιπλέον, η προσφεύγουσα δεν κατόρθωσε να αποδείξει ούτε ότι υφίσταντο αμφιβολίες σε σχέση με την εξέταση της προϋπόθεσης του σημείου 22 των κατευθυντήριων γραμμών κατά την οποία οι δυσχέρειες μιας εταιρίας που, όπως η Condor, ανήκει σε ευρύτερο επιχειρηματικό όμιλο πρέπει να είναι τόσο σοβαρές ώστε να μην μπορούν να αντιμετωπιστούν από τον ίδιο τον όμιλο. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο αφενός υπενθυμίζει ότι ο όμιλος Thomas Cook τελούσε ο ίδιος υπό εκκαθάριση και είχε παύσει όλες τις δραστηριότητές του. Αφετέρου, διευκρινίζει ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να αναμείνει την έκβαση των συζητήσεων σχετικά με ενδεχόμενη μεταβίβαση της Condor προς επίλυση των οικονομικών δυσκολιών της, δεδομένου του επείγοντος χαρακτήρα κάθε ενίσχυσης διάσωσης και της αβεβαιότητας που είναι σύμφυτη με κάθε εν εξελίξει εμπορική διαπραγμάτευση.

Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την αιτίαση με την οποία προβάλλεται ότι η Επιτροπή όφειλε να έχει αμφιβολίες ως προς το αν η κοινοποιηθείσα ενίσχυση ανταποκρινόταν στις απαιτήσεις του σημείου 44, στοιχείο β', των κατευθυντήριων γραμμών, το οποίο προσδιορίζει τις ειδικότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη μπορούν να αποδείξουν ότι η κατάρρευση του δικαιούχου ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρά κοινωνικά προβλήματα ή μείζονες ανεπάρκειες στην αγορά.

Κατά το σημείο 44, στοιχείο β', των κατευθυντήριων γραμμών, τα κράτη μέλη μπορούν να ανταποκριθούν στο σχετικό βάρος αποδεικνύοντας ότι «διαγράφεται κίνδυνος διαταραχής στην παροχή σημαντικής υπηρεσίας που δύσκολα μπορεί να αντικατασταθεί και σε τομέα στον οποίο δύσκολα θα μπορούσε να εισέλθει κάποιος ανταγωνιστής (π.χ. ο εθνικός πάροχος υποδομής)».

Προκειμένου να θεωρηθεί μια υπηρεσία ως «σημαντική», δεν απαιτείται, κατά το Γενικό Δικαστήριο, η επιχείρηση που παρέχει την υπηρεσία να διαδραματίζει βασικό συστημικό ρόλο για την οικονομία μιας περιφέρειας του οικείου κράτους μέλους ούτε να είναι επιφορτισμένη με υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος ή με υπηρεσία σημασίας εθνικής κλίμακας. Συνακόλουθα, **λαμβάνομένης υπόψη της αδυναμίας διασφάλισης εντός σύντομου χρονικού διαστήματος από άλλες, ανταγωνίστριες αεροπορικές εταιρίες ενός άμεσου επαναπατισμού 200 000 έως 300 000 επιβατών της Condor προς 50 έως 150 διαφορετικούς προορισμούς, η Επιτροπή ορθώς κατέληξε στην ύπαρξη κινδύνου διαταραχής στην παροχή σημαντικής υπηρεσίας που δύσκολα μπορούσε να αντικατασταθεί, και τελικώς στο συμπέρασμα ότι η έξοδος της Condor από την αγορά ενδεχόταν να προκαλέσει μείζονες ανεπάρκειες στην αγορά αυτή.**

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει επίσης ως αβάσιμη την αιτίαση της προσφεύγουσας κατά την οποία η Επιτροπή προέβη σε ελλιπή και ανεπαρκή εξέταση της προϋπόθεσης περί εφάπαξ ενίσχυσης διάσωσης την οποία θέτει το σημείο 74 των κατευθυντήριων γραμμών.

Κατά δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τον λόγο ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως την οποία υπέχει η Επιτροπή και, κατά συνέπεια, απορρίπτει την προσφυγή στο σύνολό της.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου και εντός δύο μηνών και δέκα ημερών από της κοινοποίησής της μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου και εντός δύο μηνών και δέκα ημερών από της κοινοποίησής της μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα. Η αίτηση αναίρεσεως θα υποβληθεί σε διαδικασία προηγούμενης εγκρίσεως της εξετάσεώς της. Προς τούτο, πρέπει να συνοδεύεται από αίτηση για την έγκριση της εξετάσεώς της, η οποία να εκθέτει το σημαντικό ζήτημα ή τα σημαντικά ζητήματα που εγείρει η αναίρεση για την ενότητα, τη συνοχή ή την εξέλιξη του δικαίου της Ένωσης.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582